

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
Факультет економіки та управління
Кафедра економіки і торгівлі**

**СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА**

*підготовки здобувачів
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
спеціальності 051 «Економіка»
освітньо-наукової програми «Економіка галузевих ринків»*

Силабус нормативного компонента ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 051 Економіка, за освітньо-науковою програмою Економіка галузевих ринків

Розробник: Павлова О.М., завідувач кафедри економіки і торгівлі, доктор економічних наук, професор, д.е.н., професор Ляшенко О.М.

Погоджено
Гарант ОНП

Олена ПАВЛОВА

Силабус нормативного компонента затверджено на засіданні кафедри економіки і торгівлі.

Протокол № 6 від 11.01.2024 р.

Завідувач кафедри:

Олена ПАВЛОВА

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика нормативного компонента
Денна форма навчання	051 Економіка 05 Соціальні та поведінкові науки ОНП Економіка галузевих ринків третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти	Нормативна
Кількість годин/кредитів 180/6		Рік навчання 2-й
ІНДЗ: <u>немає</u>		Семестр 4
		Самостійна робота 168 год. Консультації – 12 год. Форма контролю: залік

II. Інформація про викладачів

ПІБ - Павлова Олена Миколаївна

Науковий ступінь – доктор економічних наук,

Вчене звання – професор,

Посада – завідувач кафедри економіки і торгівлі, професор

Контактна інформація – +380985038484, E-mail: pavlova.olena@vnu.edu.ua

ПІБ - Ляшенко Оксана Миколаївна.

Науковий ступінь – доктор економічних наук,

Вчене звання – професор,

Посада – професор кафедри економіки і торгівлі

Контактна інформація – +380972858818, E-mail: liashenko.oksana@vnu.edu.ua

Дні занять розміщено на: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу

Освітній компонент «Педагогічна практика» належить до циклу нормативних дисциплін професійної підготовки на здобуття освітнього ступеня доктора філософії галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки 051 Економіка за освітньо-професійною програмою «Економіка галузевих ринків». Освітня компонента вивчається в четвертому семестрі, формою підсумкового контролю є залік. Обсяг освітнього компонента - 6 кредитів (180 год.); у тому числі: 12 год. консультацій та 168 год. самостійної роботи.

Здобувачі освіти, які проходять педагогічну практику, залучаються до освітнього процесу кафедр у якості практикантів. Практиканти залучаються до створення та організації тестів в Microsoft Teams, організації проведення лабораторних занять, усного опитування та відпрацювань пропущених занять здобувачами освіти. Відвідують лекції та лабораторні роботи штатних працівників кафедри економіки і торгівлі. Під час педагогічної практики здобувачі формують спроможності до педагогічної діяльності.

2. Пререквізити. Постреквізити.

Пререквізити. Для освоєння освітнього компонента використовують знання, вміння і навички сформовані у ході вивчення ОК галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки.

Постреквізити. Постреквізитами є перспективне отримання високого рівня володіння знаннями, уміннями і навичками для здійснення ефективної наукової діяльності в галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки.

3. Мета і завдання нормативного компонента.

Мета – формування у здобувачів ступеня доктор філософії цілісної системи знань та набуття практичних навичок і вмінь здійснення самостійної педагогічної, методичної роботи при підготовці та проведенні лекційних, лабораторних та практичних занять.

Завдання освітнього компонента:

- ознайомлення з навчально-методичною документацією (плани, силабуси, електронні курси, індивідуальними планами, методичними розробками) кафедр;
- набуття здобувачем професійних навичок та вмінь для здійснення самостійної педагогічної роботи;
- оволодіння здобувачами сучасними формами, прийомами, технічними засобами у процесі організації навчання та використання інформаційно-комунікативних технологій у навчанні та викладанні; викладання професійно-орієнтованих дисциплін зі спеціальності 051 «Економіка»;
- формування необхідних навичок науково-дослідної роботи.

4. Результати навчання (Компетентності):

Загальні компетентності (ЗК)	ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК03. Здатність працювати в міжнародному контексті. ЗК04. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК05. Здатність розв'язувати комплексні проблеми економіки на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей. СК 02. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами. СК 03. Здатність використовувати сучасні методології, методи та інструменти емпіричних і теоретичних досліджень у сфері економіки, методи комп'ютерного моделювання, сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та науково-педагогічній діяльності. СК 04. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти. СК 05. Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень, в тому числі з питань європейської та євроінтеграційної інтеграції. СК 07. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні наукові проекти в економіці та дотичні до неї міждисциплінарні підходи, проявляти лідерство та відповідальність при їх реалізації, комерціалізувати результати наукових досліджень та забезпечувати дотримання прав інтелектуальної власності

Програмні результати навчання (РН)	<p>РН 05. Пропонувати нові рішення, розробляти та реалізовувати наукові проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі і фундаментальні та прикладні проблеми економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів; забезпечувати комерціалізацію результатів наукових досліджень та дотримання прав інтелектуальної власності.</p> <p>РН 07. Застосовувати інноваційні науково-педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність освітнього процесу з дотриманням норм академічної етики та доброчесності.</p> <p>РН 08. Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері економіки та з дотичних міждисциплінарних напрямів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми</p>
------------------------------------	---

Soft skills: вміння налагоджувати міжособистісні контакти; вміння працювати в команді; креативність; вміння прогнозувати, гнучкість, швидка адаптація до змін та ін.

5. Структура освітнього компонента

Етапи	Зміст та основні завдання
Підготовчий	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ознайомлення з науково-педагогічними працівниками кафедр. 2. Проведення організаційних зборів, інструктажів у тому числі інструктажу із техніки безпеки. Запис про проходження усіх видів інструктажу заноситься в журнал техніки безпеки. 3. Ознайомлення з нормативними документами організації освітнього процесу. 4. Ознайомлення з матеріально-технічною базою кафедри і наявним методичним забезпеченням навчального процесу. 5. Відвідування лекцій та лабораторних занять освітніх компонент, які викладаються на кафедрі. 6. Вивчення роботи навчально-наукових лабораторій кафедри. 7. Вивчення досвіду роботи студентських наукових гуртків кафедри.
Основний	<ol style="list-style-type: none"> 1. Створення навчально-методичних розробок проведення лабораторних занять (презентації, тестові завдання, практикум на окремі теми і т. д.). 2. Самостійний підбір та попередня апробація лабораторного обладнання. 3. Самостійне проведення лабораторних занять. 4. Обговорення із керівником практики педагогічних та методичних проблем, які виникли під час проходження практики.

Звітний	<p>Оформлення звіту про проходження практики.</p> <p>У звіті зазначається:</p> <ul style="list-style-type: none"> - місце проходження практики; - характеристика навчальних приміщень; - терміни практики; - назву навчальної дисципліни, за якою проводилися заняття, обсяг навчальної дисципліни у навчальному плані підготовки здобувачів; - рівень вищої освіти, напрям підготовки; - стан навчально-методичного забезпечення дисципліни; - вид і теми занять, навчальні цілі, зміст занять, методи і технології вкладання, які застосовувалися; - активність роботи студентів; - самооцінка виконаної роботи аспірантом. - пропозиції щодо організації та проведення практики; <p>Додатками до звіту про проходження практики можуть бути такі матеріали:</p> <ul style="list-style-type: none"> - навчально-методичні розробки до навчальних занять; - методичний аналіз одного з занять, проведеного іншим аспірантом або викладачем; - рецензії та відгуки на перевірені роботи студентів.
----------------	---

5. Оцінювання

Практика оцінюється на основі суми балів, отриманих здобувачем освіти впродовж її проходження та балів, отриманих за підготовку та оформлення звітної документації. Політика виставлення балів поточної успішності: – проведення відкритих занять (4×10 балів = 60 балів); підготовка і розробка конспектів залікових занять (4×5 балів = 20 балів); – рецензія відвіданого заняття – 10 балів; – захист практики на засіданні кафедри, оформлення звітних документів (звіт про проходження практики (стислий опис змісту роботи), щоденник практики, конспекти проведених залікових занять, відгук наукового керівника про навчально-методичну роботу аспіранта) – 10 балів. Максимальна кількість балів – 100 балів

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти. Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати заняття відповідно до встановленого розкладу, адже відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За кожен тему з дисципліни здобувач освіти повинен отримати оцінку. Якщо здобувач був відсутній, то оцінка враховується як «0 балів». У випадку незадовільної підсумкової оцінки здобувач освіти може добрати бали, виконавши певний вид робіт (наприклад, здати одну із тем практичного заняття, на якому він був відсутній, або перездати якусь тему). Навчання також може відбуватись в онлайн формі з використанням програми Zoom або Teams office 365 за погодженням із керівником курсу за наявності об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування та ін.). Недопустиме користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних із навчанням.

Політика щодо неформальної, інформальної та дуальної освіти. Якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній (курси, семінари, тренінги, стажування) чи інформальній освіті і їх тематика, обсяг вивчення та зміст відповідають освітньому компоненту в цілому або його окремому розділу, змістовому модулі, темі (темам), що передбачені силабусом навчальної дисципліни, і проходження яких підтверджено документально (сертифікат, свідоцтво, посилання тощо), то зарахування результатів такого навчання здійснюється згідно «Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному

університеті імені Лесі Українки»

https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/1_Визнання_результатів_ВНУ_ім._Л.У._2_ред.pdf

У випадку дуальної форми здобуття освіти зарахування результатів такого навчання здійснюється згідно «Положення про підготовку студентів у Волинському національному університеті імені Лесі Українки з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти» на основі тристороннього договору між закладом освіти, суб'єктом господарювання і здобувачем освіти

https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/12_Положення_про_дуал_ну_освіту_ред.pdf

Політика щодо академічної доброчесності. регулюється [Кодексом академічної доброчесності ВНУ імені Лесі Українки](#). Аспірант повинен самостійно виконати всі завдання лабораторних робіт, а у випадку запозичень інформації зобов'язаний коректно її відобразити з посилання на першоджерело. Використання будь-яких джерел інформації під час проведення різних форм оцінювання знань (поточний, модульний, підсумковий контроль) заборонено.

Політика щодо дедлайнів та перекладання. Здобувач освіти повинен вчасно виконати всі завдання лабораторних робіт і надавати їх для перевірки викладачу. У випадку відсутності аспіранта на занятті з об'єктивних причин (хвороба, заява по поважній причині) термін здачі робіт може бути змінений. До підсумкової форми контролю (екзамену) здобувач освіти має відпрацювати пропущені заняття та здати практичні роботи.

Підсумковий контроль – залік. За результатами педагогічної практики проводиться залік, де оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом. Атестація за підсумками педагогічної практики проводиться на підставі звіту, оформленого відповідно до встановлених вимог. Оцінка визначається з урахуванням своєчасності подання звіту з педагогічної практики, якості підготовленого звіту, рівня знань здобувача освіти.

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з формою контролю - залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перекладання)

V. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Стражнікова І. Педагогіка вищої школи: навчально-методичний посібник. ІваноФранківськ: НАІР, 2018. 120 с.
2. Шапран О. І., Новак О. М. Педагогіка вищої школи: навч.-метод. посіб. Переяслав Хмельницький (Київ.обл.): Домбровська Я.М., 2018. 280 с.
3. Павлова О.М. Методичні вказівки до проходження педагогічної практики докторів філософії. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки. 2022. 26 с.
4. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: методичний посібник для студентів магістратури. - К.: Центр навчальної літератури, 2018. - 384 с.
5. Зайченко І. Основи педагогічної майстерності та етики викладача вищої

школи: підручник. 1.- Київ: Ліра-К, 2018. - 484с.

Додаткова

1. Povidaichyk, O., Khomenko, S., Volkova, K., Korniat, V., Cherneta, S., & Martirosian, L. Professional Training of Future Social Workers for R&D Activities. Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala, 2021. 13(2), 110-131.

<https://doi.org/10.18662/rrem/13.2/413> Web of Science Core Collection

2. Зайченко І., Теслюк В., Каленський А. Основи педагогічної майстерності та етики викладача вищої школи: підручник. Київ: Ліра-К, 2018. 484с